

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจทั้งในด้านกายภาพ สถานการณ์ของอาคาร กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม การใช้สอยอาคาร และความคิดเห็นของชุมชน เพื่อจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์นั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ได้ระบบข้อมูลพื้นฐานในการทำงานวิจัยขั้นต่อไป ภายหลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่เข้าสู่กระบวนการวิจัยเชิงค้นพบ และกระบวนการวิจัยเชิงประเมิน ซึ่งเป็นการค้นหาเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการฟื้นฟูย่านประวัติศาสตร์ รวมถึงประเมินเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลที่มีอยู่ในปัจจุบันว่ามีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาอย่างไร โดยกระบวนการวิจัยทั้งหมดจะให้ความสำคัญกับการสำรวจดูความเป็นจริงของพื้นที่ศึกษา เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลทฤษฎีที่มีอยู่ และนำไปสู่ข้อสรุปของงานวิจัยฉบับนี้ โดยผลสุดท้ายของงานวิจัยฉบับนี้จะอยู่ในลักษณะของการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและฟื้นฟูย่านประวัติศาสตร์นี้

3.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักๆ (ตารางที่ 3.1) ดังนี้

1) ประเด็นทางด้านกายภาพ และสถานการณ์ของอาคาร ซึ่งครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

(1) คุณค่าของสิ่งก่อสร้าง คือ คุณค่าทางสุนทรียภาพ คุณค่าทางเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ คุณค่าทางวิชาการและการศึกษา และคุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม

(2) ศักยภาพของการอนุรักษ์ คือ สภาพทางกายภาพในปัจจุบัน ความเป็นของแท้ดั้งเดิม

(3) ความสมบูรณ์ของความเป็นของแท้ดั้งเดิมของสิ่งก่อสร้าง

(4) ศักยภาพและการใช้งานของอาคาร คือ เจ้าของกรรมสิทธิ์ ผู้ครอบครอง ใช้ประโยชน์ จำนวนชั้น สถานภาพ และประเภทของกิจกรรม

2) ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นของชุมชน ซึ่งครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ อาทิเช่น

(1) รายได้

- (2) ความสามารถในการปรับปรุงอาคารหรือกิจการ
  - (3) เพศ
  - (4) อายุ
  - (5) การศึกษา
  - (6) การมีส่วนร่วม
  - (7) ความสัมพันธ์ในชุมชน
  - (8) วัฒนธรรมและประเพณี
  - (9) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
  - (10) ลักษณะการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู
  - (11) ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟู
- ฯลฯ
- 3) ประเด็นทางด้านนโยบาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งออกเป็น
    - (1) นโยบายหรือแผนที่เกี่ยวข้อง
    - (2) ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อกำหนดทางผังเมือง ข้อกำหนดควบคุมอาคาร
 ฯลฯ

3.2 วิธีการเก็บข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นต่าง ๆ (ตารางที่ 3.1) ได้ดังนี้

- 1) ประเด็นทางด้านกายภาพ และสถานการณ์ของอาคาร มีวิธีการเก็บข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ รูปถ่าย หรืออาศัยภาพถ่าย ที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยอาศัยเครื่องมือ คือ แบบสำรวจ การจัดลำดับความสำคัญของสิ่งก่อสร้างในพื้นที่แมนส์รี กล้องถ่ายรูป เอกสารต่าง ๆ เข้ามาช่วยประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2) ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นของชุมชน มีวิธีการเก็บข้อมูลจากการสอบถาม โดยอาศัยเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม เพื่อให้ทราบลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ในปัจจุบัน รวมถึงความคิดเห็นของชุมชนที่มีการฟื้นฟูย่านนี้ด้วย
- 3) ประเด็นทางด้านนโยบาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง มีวิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยอาศัยเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (ตารางที่ 3.1) ดังนี้

1) ประเด็นทางด้านกายภาพ และสถานการณ์ของอาคาร ใช้วิธีการพรรณนา ซึ่งจะแสดงโดยแผนผัง แผนที่ รูปถ่าย รูปภาพ นอกจากนี้ยังใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ โปรแกรม SPSS

2) ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นของชุมชน ใช้วิธีการพรรณนา ซึ่งจะแสดงโดยแผนผัง แผนที่ และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ โปรแกรม SPSS

3) ประเด็นทางด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการพรรณนา โดยอาจจะแสดงในรูปของ แผนผัง หรือแผนที่ประกอบ

หลังจากที่ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดตัวแปร วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ข้อมูลได้แล้ว ในขั้นต่อไปของการศึกษา คือ การลงสำรวจพื้นที่ และสอบถามข้อมูลและความคิดเห็นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการปรับปรุงและฟื้นฟูย่านนี้ (ภาพที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1

ตัวแปร วิธีการเก็บข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปร	วิธีการเก็บข้อมูล			วิธีการวิเคราะห์	
	แบบสอบถาม	แบบสำรวจ	ข้อมูลทุติยภูมิ	SPSS	พรรณนา
1. ประเด็นทางด้านกายภาพ และสถานการณ์ของอาคาร					
1.1 คุณค่าของสิ่งก่อสร้าง					
- คุณค่าทางสุนทรียภาพ		●		●	●
- คุณค่าทางเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์		●	●	●	●
- คุณค่าทางวิชาการและการศึกษา		●		●	●
- คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม		●		●	●

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	วิธีการเก็บข้อมูล			วิธีการวิเคราะห์	
	แบบสอบถาม	แบบสำรวจ	ข้อมูลทุติยภูมิ	SPSS	พรรณนา
1.2 ศักยภาพของการอนุรักษ์					
- สภาพทางกายภาพในปัจจุบัน		●		●	●
- ความเป็นของแท้ดั้งเดิม		●	●	●	●
1.3 ความสมบูรณ์ของความเป็นของแท้ดั้งเดิมของสิ่งก่อสร้าง		●	●	●	●
1.4 ศักยภาพและการใช้งานของอาคาร					
- เจ้าของกรรมสิทธิ์		●		●	●
- ผู้ครอบครองใช้ประโยชน์		●		●	●
- จำนวนชั้น		●		●	●
- สถานภาพ		●		●	●
- ประเภทของกิจกรรม		●		●	●
2. ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นของชุมชน					
2.1 ลักษณะทางเศรษฐกิจ					
- รายได้	●			●	●
- ความสามารถในการปรับปรุงอาคารหรือกิจการ	●			●	●
2.2 ลักษณะทางสังคม					
- เพศ	●			●	●
- อายุ	●			●	●
- การศึกษา	●			●	●
- การมีส่วนร่วม	●			●	●
- ความสัมพันธ์ในชุมชน	●			●	●
- วัฒนธรรม และประเพณี	●			●	●
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	●			●	●
2.3 ความคิดเห็นของชุมชนต่อการปรับปรุงฟื้นฟู					
- ลักษณะการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟู	●			●	●
- ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟู	●			●	●

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	วิธีการเก็บข้อมูล			วิธีการวิเคราะห์	
	แบบ สอบถาม	แบบ สำรวจ	ข้อมูล ทุติยภูมิ	SPSS	พรรณนา
3. ประเด็นทางด้านนโยบาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง					
- นโยบายหรือแผนที่เกี่ยวข้อง			●		●
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง			●		●

ภาพที่ 3.1
แผนผังแสดงระเบียบวิธีวิจัย

